

Nr 63.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner med förslag till förordning om bostadssparande.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 388 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 494 av herr *Hjalmarson* m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte antaga följande

F ö r s l a g

till

förordning om bostadssparande.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Den som under ett eller flera av åren 1954—1959 insätter medel i bank eller annan penninginrättning å särskilt konto för bostadsanskaffning (*bostadskonto*) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för vad sålunda insatts efter vad nedan sägs.

2 §.

Uppskov enligt 1 § må äga rum för ett belopp av tillhoppa högst 4 000 kronor under nämnda period, dock att för äkta makar beloppet må utgöra sammanlagt 8 000 kronor.

3 §.

Å bostadskonto insatta medel skola vara avsedda för förvärv av eget hem eller för gäldande av insats i bostadsrättsförening.

4 §.

Belopp, för vilket uppskov med taxeringen erhållits, skall upptagas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet för det beskattningsår, då uttag från bostadskonto sker, såvida icke de uttagna medlen under beskattningsåret använts för ändamål som i 3 § sagts, i vilket fall skattebefrielse skall äga rum.

Å bostadskonto insatta medel, som icke uttagits före utgången av år 1964, skola upptagas till beskattning vid 1965 års taxering.

5 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på bostadskonto, har att varje år före den 1 februari underrätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under nästföregående kalenderår verkställd insättning å bostadskonto eller utbetalning från sådant konto.

6 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter det den utkommit av trycket.»

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 59 har riksdagen vid vårsessionen beslutat att till innevarande års höstsession uppskjuta behandlingen av de föreliggande motionerna.

Till stöd för det i motionerna framförda yrkandet har motionärerna åberopat innehållet i de av samma motionärer väckta likalydande motionerna I: 383 och II: 489, vilka motioner behandlats av statsutskottet i utlåtande nr 123 och icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

I sistnämnda motioner har anförts bl. a. följande. För att få slut på bostadsbristen krävdes bl. a. en omfattande nyproduktion av lägenheter. Eftersom de totala investeringarna, om man ville undvika en fortgående penningvärdeförsämring, måste hållas inom ramen för sparandet och då någon särdeles stor förskjutning till förmån för bostadsbyggandet icke kunde ske utan att andra betydelsefulla investeringsändamål måste eftersättas, torde man med ett sparande av ungefär nuvarande omfattning få inrikta sig på att ca 20 % av bruttoinvesteringarna utgjorde den investeringsram, som bostadsproduktionen hade att arbeta inom. En fortsatt allmän produktionsökning kunde emellertid bereda utrymme för ökade totala bruttoinvesteringar och därmed även investeringar i bostäder. Det vore vidare uppenbart, att det sparande som kunde stå till förfogande för investeringsändamål icke utgjorde en fix summa utan kunde ökas väsentligt. Ett mera sparvänligt klimat med framför allt en rimligare beskattning skulle säkerligen skapa förutsättning för ett ökat personligt sparande. Naturligtvis kunde invändningar göras av både principiell och praktisk natur mot varje förslag till speciellt sparstimulerande åtgärder. Motionärerna ansåge betydelsen av ett ökat sparande — och särskilt ett målsparande inriktat på den egna bostaden — vara så stor, att de vore beredda att taga risker. För motionärernas bedömning hade också följderna för spararna av de senaste årens ekonomiska politik spelat roll. Motionärernas system vore konstruerat så, att det genom sin enkelhet dels begränsade det administrativa merarbetet i möjligaste mån, dels och framför allt verkade omedelbart lockande på de stora grupperna tänkbara sparare — inte minst ungdomar som stode i begrepp att ingå äktenskap. Systemet vore uppbyggt efter samma mönster som lagstiftningen om insättning på investeringskonto för skog och innebure alltså till en början uppskov med taxeringen för belopp som under åren 1954—1959 insattes på ett särskilt bostadskonto. I den mån medlen användes för förvärv av eget hem eller erläggande av insats i bostadsrättsför-

ening, skulle definitiv skattebefrielse uppkomma. I övriga fall skulle beloppet upptagas till beskattning för det år då det uttoges från kontot, dock senast vid 1965 års taxering. Det belopp, för vilket uppskov med taxering skulle kunna ske, finge under hela perioden sammanlagt uppgå till högst 4 000 kronor för ensamstående och 8 000 kronor för äkta makar. Beträffande den närmare utformningen av systemet och därmed förknippade kontrollåtgärder hänvisades till lagtexten. Genom en dylik lagstiftning räknade motionärerna med att ett omfattande nysparande skulle komma till stånd.

Utskottet. I föreliggande motionsförslag till förordning om bostadssparande förordas skattefrihet i viss utsträckning för medel, som skattskyldig använt för att tillgodose sitt behov av bostad. Enligt förslaget skall skattskyldig åtnjuta uppskov med inkomsttaxeringen av medel, som under åren 1954—1959 insatts å särskilt bostadskonto i bank eller annan penninginrättning, till belopp av sammanlagt högst 4 000 kronor eller, såvitt avser äkta makar, högst 8 000 kronor. Därest medlen tages i anspråk för förvärv av eget hem eller för gäldande av insats i bostadsrättsförening skall skattebefrielse äga rum. I den mån medlen uttages för annat ändamål skall beskattning ske. Likaså skall kontomedel, som icke uttagits före utgången av år 1964, upptagas till beskattning. Som motivering för den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden har bl. a. åberopats, att det krävdes en omfattande nyproduktion av lägenheter för att häva nuvarande bostadsbrist och att en förutsättning härför vore ett ökat personligt sparande — särskilt inriktat på anskaffning av bostad — vilket det vore angeläget uppmuntra genom skattelättnad.

Utskottet vill till en början framhålla, att en väsentlig förutsättning för att åtgärder av den av motionärerna föreslagna innebörden skall kunna övervägas synes vara att åtgärderna kommer nysparandet till godo. Utskottet erinrar därom, att förslag till främjande av sparandet genom lättnad i beskattningen i skilda sammanhang framkommit på senare tid, men att åtgärder i sådant syfte icke ansetts kunna genomföras med hänsyn bl. a. till svårigheten att på ett betryggande sätt anknyta åtgärdernas verkningar till att avse nysparandet. Det föreliggande förslaget torde icke innefatta några garantier i nu nämnt hänseende.

Utskottet hyser den uppfattningen att, därest frågan om vidtagandet av åtgärder på beskattningsområdet i syfte att stimulera sparandet rent praktiskt kan lösas, dessa åtgärder i första hand bör ha en mera allmän syftning. Utskottet vill härmed icke ha uttalat sig i fråga om en uppmuntran från det allmännas sida av s. k. målsparande. I sammanhanget vill utskottet emellertid erinra om att riksdagen vid skilda tillfällen uttalat den meningen att, därest ett visst ändamål anses böra tillgodoses genom stöd från det allmännas sida, detta stöd i regel bör ske på annat sätt än genom lättnader i beskattningen.

Ur skatte- och taxeringstekniska synpunkter synes mot förslaget kunna resas åtskilliga invändningar. Bl. a. torde särskilda bestämmelser erfordras

för att förhindra att anordningen utnyttjas för obehöriga syften samt för att reglera de situationer som uppkommer om kontomedel överlåtes, pantsättes m. m. Likaså torde väl vara ofrånkomligt att meddela regler, som förhindrar att den administrativa apparaten belastas med insättningar av alltför bagatellartad karaktär. Som exempel på spörsmål av annan art som i förevarande avseende anmäler sig må nämnas, att det kan starkt ifrågasättas, huruvida man kan godtaga ett sådant resultat att — i händelse den skattskyldige säljer fastighet, som anskaffats med användande av ifrågavarande medel, under sådana förhållanden att han skall beskattas för realisationsvinst — han i avseende å sådan beskattning ställes i ett bättre läge än den som nedbringt anskaffningskostnaden genom egen arbetsinsats. Även om de skilda spörsmål av nu antydd beskaffenhet som här möter skulle kunna erhålla en tillfredsställande författningsmässig reglering, varom utskottet nu icke kan uttala sig, kvarstår dock det förhållandet att ett godtagande av en lagstiftning av det slag motionärerna syftar till komme att medföra en avsevärd komplicering av beskattningssystemet och tillföra den förut hårt tyngda taxeringsorganisationen arbetsuppgifter av sannolikt icke obetydligt omfång.

Utskottet vill slutligen även erinra om följande. I det förslag till förenkling av vissa beskattningsregler, som för någon tid sedan framlagts av 1950 års skattelagssakkunniga (SOU 1954: 18), har förordats bl. a. ett skattefritt bottenavdrag å 200 kronor från inkomst av respektive kapital och annan fastighet. Uppenbart är att sakkunnigförslaget har nära samband med det föreliggande motionsförslaget, bl. a. så till vida att den skattefrihet för icke uttagen ränta å deponerade medel som, under förutsättning att maximibeloppen icke överskrides, innefattas i motionärernas förslag till omfattningen inrymmes i den skattelättnad för kapitalinkomst de sakkunniga förordat. Med hänsyn till angivna samband och då sakkunnigförslaget för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, finner utskottet — utan att därmed ha tagit ställning till vad de sakkunniga förordat — att övervägande skäl talar för att åtgärder icke nu vidtages i enlighet med vad som yrkats i förevarande motioner, men att Kungl. Maj:t bör ägna berörda spörsmål fortsatt uppmärksamhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 388 av herr Ewerlöf m. fl.
och II: 494 av herr Hjalmarson m. fl. med förslag till förordning om bostadssparande icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 november 1954.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon*, Falk, Ramberg, Velander, Söderquist, Niklasson och Werner*; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Orgård, Hagberg i Malmö, Sjölin*, Jonsson i Skedsbygd, Brandt, Kärrlander, Anderson i Sundsvall, Persson i Appuna* och Stenberg*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Velander* och *Hagberg* i Malmö, vilka i anslutning till innehållet i de likalydande motionerna I: 388 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 494 av herr Hjalmarson m. fl. ävensom de av samma motionärer väckta likalydande motionerna I: 383 och II: 489 ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 388 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 494 av herr Hjalmarson m. fl., antaga det i motionerna framlagda förslaget till förordning om bostadssparande.